

Verslag excursie Erfkamerlingschap – 14 mei 2022

Jan Wieringa, Frank van Nunen, Ruud Jansen, Wim Rubers, Bas Drost, Ton de Goeij, Jan Cuppen, Koen Verhoogt, Gert van Ee, Jan Muilwijk, Aglaia Bouma & Anton Threels

*Figuur 1. Rijnstrang met zandige bodem waar o.a. de waterroofkever *Nebrioporus canaliculatus* en de waterweegbreesnuitkever *Bagous alismatis* zijn aangetroffen. (Foto Gert van Ee)*

In de Gelderse Poort - ruwweg het stroomgebied van de Rijn met al zijn zijtakken tussen de Duitse grens, Arnhem en Nijmegen - is in 2022 een zogenaamd “5000-soortenjaar” georganiseerd. De organisatie was in handen van Flora- en Faunawerkgroep Gelderse Poort en Staatsbosbeheer. Deze organisaties riepen zoveel mogelijk natuurliefhebbers op om te komen inventariseren. Staatsbosbeheer verleende vergunning voor het gebied, waarvoor zij hartelijk wordt bedankt. Dit 5000-soortenjaar is door Sektie Everts aangegrepen om op 14 mei 2022 met 14 leden een klein, nogal afgelegen stukje van de Gelderse Poort gebied coleopterologisch in kaart te gaan brengen: het Erfkamerlingschap. Dit gebied ligt aan de noordoostkant van de Gelderse Poort, pal tegen de Duitse grens aan, direct ten westen van Elten. Het bestaat uit een oude Rijnstrang en de daarbij behorende oevergebieden (figuur 1). Een deel is extensief agrarisch ingevuld met bijbehorende rundermest, terwijl andere delen uit in ontwikkeling zijnde oeverbossen bestaan. Er was op diverse plaatsen dood hout voorhanden. Van de strang restte een aantal al dan niet met elkaar verbonden watertjes met ondiepe oeverzones, soms kaal, maar meestal met een scala

aan oeverplanten. In het westen van het gebied was recent een plas uitgegraven met pionier-oevervegetaties. Ook het vervolg van de Rijnstrang, ten noorden van Aerdt, is door sommigen bemonsterd, vooral op water- en oeverkevers.

Figuur 2. *Anthaxia nitidula* (foto: Tim Faasen)

Er zijn deze ene dag door de 12 deelnemers die hebben bijgedragen aan dit verslag een behoorlijk aantal soorten gevonden: 489, waarvan zo'n 15% waterkevers. Een eerste bijzonderheid is dat er niet alleen Polyphaga en Adephaga werden aangetroffen, maar dat ook de enige Nederlandse vertegenwoordiger van de Myxophaga aanwezig was. Het oeverkogeltje, *Sphaerius acaroides*, dat uit aangespoeld rietstrooisel werd gezeefd, was meteen een wedervondst voor Gelderland. In datzelfde rietstrooisel zat ook de zeldzame kortschildkever *Neobisnius procerulus*. De zich uitbreidende paars iriserende zwartlijf *Platydemia violaceum* werd waarschijnlijk gezeefd uit mos en zeggestrooisel. Een andere kortschildkever, *Oxyporus rufus*, even mooi als zeldzaam, werd geslept uit kruidenrijk grasland, net als de eveneens zeldzame prachtkever *Anthaxia nitidula* (figuur 2). Dat het een nat gebied is blijkt wel uit het grote aantal gevonden vochtminnende kevers, zoals zes soorten *Cyphon* waaronder *C. palustris*, een zeldzame soort met larven in stromend water. Daarnaast werden alle vijf de Nederlandse soorten uit het geslacht *Telmatophilus* en zes soorten *Donacia* gevonden. *Philonthus punctus*, een kortschildkever die door diverse deelnemers werd verzameld, is een oeverbewoner van het oostelijke rivierengebied. Deze lijkt de laatste jaren hier algemener te worden. Ook andere oeverbewoners zijn rijk vertegenwoordigd met de altijd spectaculaire *Paederidus ruficollis* en twee *Paederus*-soorten, 19 soorten *Bembidion*, 13 soorten *Stenus*, de zeldzame *Rabigus pullus*, drie soorten elk van *Heterocerus*, *Dyschyrius* en *Bledius*, waaronder de vrij

zeldzame *Bledius subterraneus* en acht soorten *Cercyon*. De laatste kwamen deels ook uit mest.

De mestfauna was redelijk rijk waar het typische mestkevers betreft. Acht soorten *Aphodius* en drie *Onthophagus* is heel mooi voor een momentopname. De drie *Sphaeridium*'s geven aan dat er ook heel natte mest aanwezig was, vooral rond landgoed De Houberg. Ook zijn redelijk veel kortschildkevers gevangen in mest, waaronder de voor Nederland nieuwe exoot *Cilea exilis*. Deze soort is beschreven uit Zuid-Afrika, maar wordt na introductie in Zuid-Europa ook uit steeds meer Midden-Europese landen vermeld, vaak uit compost. In 2016 werd de soort al gevonden in de aangrenzende Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen (Renner & Grundmann, 2020) en was derhalve in Nederland te verwachten. In dezelfde mest werd ook de vrij zeldzame *Philonthus spinipes* gevonden. Ook deze soort was eerder niet inheems maar heeft zijn verspreiding vanuit Azië naar het westen uitgebreid.

Op dood populierenhout werd de ladderbok, *Saperda scalaris* (figuur 3), aangetroffen. De zuidelijke halmboktor *Calamobius filum* is door diverse deelnemers gevonden. Deze boktor ontwikkelt zich in grassen en heeft zich vanuit

Figuur 3. *Saperda scalaris* (foto: Tim Faasen)

Duitsland uitgebreid naar ons land (Belgers & Dick 2012).

Door de rijke kruidenvegetatie langs de oevers en in de extensieve weilanden waren ook veel fytofage kevers van de partij. Te vermelden zijn de zeldzame *Aphthona venustula*; een wedervondst van Gelderland. De snuitkever *Rhinocyllus conicus*, die op distels werd gevonden, is nieuw voor Gelderland. *Bagous longitarsis* en *Ceutorhynchus picitarsis* zijn beide wedervondsten voor Nederland en eerste meldingen voor Gelderland en de op look-zonder-look levende *Ceutorhynchus scrobicollis* is pas recentelijk voor Nederland gemeld (Heijerman, 2020).

Al met al werd een behoorlijke bijdrage geleverd aan het 5000-soortenjaar, waarvan de teller nu (okt. 2023) op ruim 6000 soorten staat, waarvan 755 soorten kevers. Daarbij moet worden aangetekend dat nog niet alle waargenomen soorten van deze excursie zijn meegeteld; maar dat zal wel zo zijn als onderstaande lijst als Everts-excursie-waarnemingen worden toegevoegd aan waarneming.nl. De kevers zullen dan zo'n 13-15% van het totaal aan waargenomen soorten leveren. Dat onze excursie, op één dag en slechts in een uithoek van het gehele gebied, zo'n significante bijdrage aan het keveroverzicht levert, geeft overigens aan dat de kevers relatief slecht onderzocht zijn voor dit 5000-soorten jaar, waarvan het streefgetal toch ruim gehaald is. De Gelderse Poort is een heel rijk gebied, ook aan kevers, waar nog veel nieuws te (her)ontdekken valt.

Literatuur

- BELGERS J, DICK M. 2012. De zuidelijke halmboktor *Calamobius filum* (Coleoptera: Cerambycidae) nu ook in Nederland aangetroffen. Entomologische berichten 72: 228-230.
 HEIJERMAN Th, 2020. *Ceutorhynchus scrobicollis*, een nieuwe snuitkever voor de Nederlandse fauna (Coleoptera: Curculionidae). Entomologische Berichten 80: 185-186.
 RENNER K, GRUNDMANN B, 2020. Neuheiten und Seltenheiten der westfälischen Käferfauna XII (Coleoptera). Coleo 21: 5-10.
 VORST O (ed.), 2010. Catalogus van de Nederlandse kevers (Coleoptera). Monografieën van de Nederlandse Entomologische Vereniging 11.

Lijst van aangetroffen keversoorten tijdens de excursie naar Erfkamerlingschap, 14 mei 2022, met in totaal 489 soorten. In vergelijking met de kevercatalogus (Vorst, 2010) zijn drie soorten zijn nieuw voor Nederland, waarvan één hier officieel gemeldt en zijn er drie wedervondsten voor Nederland (was niet meer gevonden sinds 1966). Verder zijn 6 soorten nieuw voor de provincie Gelderland en 11 soorten wedervondsten voor de provincie.

De gebruikte afkortingen voor de waarnemers: AB = Aglaia Bouma, AT = Anton Threels, BD = Bas Drost, FN = Frank van Nunen, GE = Gert van Ee, JC = Jan Cuppen, JM = Jan Muilwijk, JW = Jan Wieringa, KV = Koen Verhoogt, RJ = Ruud Jansen, TG = Ton de Goeij, WR = Wim Rubers, Div = meer dan drie waarnemers. **Voor gebieden:** A = Aerd, Kleine Gelderse Waard in Rijnstrangen, B = Eendenpoelse Buitenpolder in Rijnstrangen westelijk van Aerd, E = Erfkamerlingschap, H = Oude Rijn bij Herwen (westelijk deel Erfkamerlingschap).
 Codering voor de nieuwe (weder)vondsten: ^{NL} = nieuw voor Nederland (^[NL] indien al eerder gemeld), ^{nl} = voor het eerst sinds 1966 in Nederland, ^{GE} = nieuw voor de provincie Gelderland, ^{ge} = voor het eerst sinds 1966 in de provincie Gelderland.

SPHAERIUSIDAE - oeverkogeltjes

<i>Sphaerius acaroides</i> Waltl	WR	E
GYRINIDAE - schrijvertjes		
<i>Gyrinus substriatus</i> Steph.	JC	H
HALIPLIDAE - watertreders		
<i>Peltodytes caesus</i> (Duft.)	GE JC RJ	B E
<i>Haliplus confinis</i> Steph.	JC	H
<i>Haliplus ruficollis</i> (Deg.)	FN GE RJ	E
<i>Haliplus sibiricus</i> Motsch.	BD	E
<i>Haliplus immaculatus</i> Gerh.	BD GE JC	E H
<i>Haliplus laminatus</i> (Schall.)	GE RJ	E
<i>Haliplus flavicollis</i> Sturm	GE	E
NOTERIDAE - diksprietwaterkevers		
<i>Noterus clavicornis</i> (Deg.)	Div	E H
<i>Noterus crassicornis</i> (Müll.)	Div	B E

PAELOBIIDAE - pieptorren

<i>Hygrobia hermanni</i> (F.)	WR	E
DYTISCIDAE - waterroofkevers		
<i>Liopterus haemorrhoidalis</i> (F.)	FN JC	B E
<i>Laccophilus minutus</i> (L.)	Div	B E H
<i>Laccophilus hyalinus</i> (Deg.)	GE	E
<i>Hydrovatus cuspidatus</i> (Kunze)	FN JC	E H
<i>Hydroglyphus geminus</i> (F.)	FN JC	E H
<i>Hygrotus impressopunctatus</i> (Schall.)	FN	E
<i>Hygrotus versicolor</i> (Schall.)	GE RJ	E
<i>Hygrotus inaequalis</i> (F.)	Div	E H
<i>Hygrotus decoratus</i> (Gyll.)	BD JC RJ	B E
<i>Hyphydrus ovatus</i> (L.)	GE	E
<i>Hydroporus angustatus</i> Sturm	GE JC	B E
<i>Hydroporus palustris</i> (L.)	Div	B E

<i>Hydroporus planus</i> (F.)	Div	B E H	<i>Harpalus rufipes</i> (Deg.)	JM TG	E H
<i>Hydroporus pubescens</i> (Gyll.)	RJ	E	<i>Harpalus affinis</i> (Schrank)	FN	E
<i>Graptodytes pictus</i> (F.)	BD FN	E	<i>Harpalus distinguendus</i> (Duft.)	JM	H
<i>Nebrioporus canaliculatus</i> (Lac.)	GE	E	<i>Stenolophus teutonius</i> (Schrank)	FN JM KV	E H
<i>Agabus bipustulatus</i> (L.)	BD FN RJ	E	<i>Stenolophus mixtus</i> (Hbst.)	Div	A E H
<i>Agabus sturmii</i> (Gyll.)	RJ	E	<i>Acupalpus flavicollis</i> (Sturm)	FN	E
<i>Agabus nebulosus</i> (Forst.)	TG	A	<i>Acupalpus parvulus</i> (Sturm)	TG	A
<i>Agabus undulatus</i> (Schrank)	FN JC	B E	<i>Anthracus consputus</i> (Duft.)	JM	E
<i>Ilybius fenestratus</i> (F.)	Div	E	<i>Oodes helopioides</i> (F.)	TG	H
<i>Ilybius ater</i> (Deg.)	BD FN GE	E	<i>Badister bullatus</i> (Schrank)	BD	E
<i>Ilybius quadriguttatus</i> (Lac.)	JC	B	<i>Badister collaris</i> Motsch.	TG	H
<i>Rhantus grapii</i> (Gyll.)	JC	B	<i>Demetrius imperialis</i> (Germ.)	RJ	E
<i>Rhantus suturalis</i> (Macl.)	BD JC RJ	B E	<i>Paradromius linearis</i> (Ol.)	TG	E
<i>Hydaticus transversalis</i> (Pont.)	JC	B	<i>Dromius quadrimaculatus</i> (L.)	KV WR	E
<i>Hydaticus seminiger</i> (Deg.)	Div	B E	<i>Philorhizus sigma</i> (Rossi)	TG	E
<i>Graphoderus cinereus</i> (L.)	FN	E	<i>Microlestes minutulus</i> (Goeze)	BD	E
<i>Cybister lateralimarginalis</i> (Deg.)	FN	E	<i>Syntomus foveatus</i> (Geoffr.)	RJ	E
CARABIDAE - loopkevers			<i>Syntomus truncatellus</i> (L.)	FN	E
<i>Omophron limbatum</i> (F.)	Div	A E H	HYDROPHILIDAE - spinnende waterkevers		
<i>Leistus fulvibarbis</i> Dej.	JM	H	<i>Helophorus aequalis</i> Thoms.	GE JC WR	B E
<i>Nebria brevicollis</i> (F.)	JM JW TG	A E H	<i>Helophorus brevipalpis</i> Bed.	Div	B E H
<i>Notiophilus substriatus</i> Wtrh.	JM TG	A H	<i>Helophorus obscurus</i> Muls.	GE	E
<i>Cicindela hybrida</i> L.	JM KV TG	A E H	<i>Helophorus minutus</i> (F.)	BD JC	B E H
<i>Loricera pilicornis</i> (F.)	JM	H	<i>Hydrochus ignicollis</i> Motsch.	JC	B
<i>Elaphrus cupreus</i> Duft.	FN JC JM	E H	<i>Hydrochus crenatus</i> (F.)	JC	B
<i>Elaphrus riparius</i> (L.)	Div	A E H	<i>Chaetarthria seminulum</i> (Hbst.)	FN GE WR	E
<i>Clivina fossor</i> (L.)	TG	A	<i>Chaetarthria similis</i> Woll.	Div	E H
<i>Dyschirius thoracicus</i> (Rossi)	Div	A H	<i>Anacaena globulus</i> (Payk.)	RJ	E
<i>Dyschirius aeneus</i> (Dej.)	FN JM TG	A E H	<i>Anacaena limbata</i> (F.)	Div	B E H
<i>Dyschirius tristis</i> Steph.	FN GE	E	<i>Anacaena bipustulata</i> (Marsh.)	FN GE RJ	E
<i>Elaphropus parvulus</i> (Dej.)	JM	H	<i>Laccobius bipunctatus</i> (F.)	BD FN GE	E
<i>Bembidion litorale</i> (Ol.)	TG	A	<i>Laccobius minutus</i> (L.)	Div	E H
<i>Bembidion properans</i> (Steph.)	JM TG	A H	<i>Helochares lividus</i> (Forst.)	Div	E H
<i>Bembidion punctulatum</i> Drap.	JM	H	<i>Helochares obscurus</i> (Müll.)	JC	B
<i>Bembidion dentellum</i> (Thunb.)	BD JM	E H	<i>Enochrus melanocephalus</i> (Ol.)	JC	H
<i>Bembidion obliquum</i> Sturm	FN RJ	E	<i>Enochrus testaceus</i> (F.)	GE JC RJ	B E
<i>Bembidion varium</i> (Ol.)	Div	A E H	<i>Enochrus coarctatus</i> (Gredl.)	Div	B E
<i>Bembidion semipunctatum</i> (Donov.)	Div	A E H	<i>Cymbiodyta marginellus</i> (F.)	Div	B E
<i>Bembidion tetracolum</i> Say	JM	H	<i>Hydrobius fuscipes</i> (L.)	Div	B E H
<i>Bembidion femoratum</i> Sturm	JM JW TG	A H	<i>Hydrochara caraboides</i> (L.)	JC	B
<i>Bembidion testaceum</i> (Duft.)	JM	H	<i>Hydrophilus piceus</i> (L.)	JC RJ	B E
<i>Bembidion illigeri</i> Net.	JM TG	A E H	<i>Coelostoma orbiculare</i> (F.)	Div	B E
<i>Bembidion gilvipes</i> Sturm	JM	E H	<i>Cercyon ustulatus</i> (Preysl.)	WR	E
<i>Bembidion fumigatum</i> (Duft.)	JC	B	<i>Cercyon melanocephalus</i> (L.)	GE JW	E
<i>Bembidion quadrimaculatum</i> (L.)	Div	A E H	<i>Cercyon marinus</i> Thoms.	FN GE TG	E H
<i>Bembidion articulatum</i> (Panz.)	Div	A E H	<i>Cercyon bifenestratus</i> Küst.	BD RJ WR	E
<i>Bembidion octomaculatum</i> (Goeze)	Div	A E H	<i>Cercyon lateralis</i> (Marsh.)	JW RJ	E
<i>Bembidion obtusum</i> Serv.	JM	H	<i>Cercyon quisquilius</i> (L.)	GE	E
<i>Bembidion mannerheimii</i> Sahlb.	JM	E	<i>Cercyon pygmaeus</i> (Ill.)	Div	E
<i>Bembidion lunulatum</i> (Geoffr.)	JM	E H	<i>Cercyon sternalis</i> (Shp.)	Div	B E H
<i>Poecilus cupreus</i> (L.)	JM	H	<i>Cryptopleurum minutum</i> (F.)	RJ	E
<i>Pterostichus rhaeticus</i> Heer	JM	H	<i>Cryptopleurum crenatum</i> (Kug.)	GE JW RJ	E
<i>Agonum marginatum</i> (L.)	Div	E H	<i>Sphaeridium bipustulatum</i> F.	GE JW RJ	E
<i>Agonum muelleri</i> (Hbst.)	JM TG	H	<i>Sphaeridium scarabaeoides</i> (L.)	JW WR	E
<i>Agonum micans</i> (Nicol.)	JM	E	<i>Sphaeridium lunatum</i> F.	Div	E
^{nl} <i>Amara strenua</i> Zimm.	TG	H	HISTERIDAE - spiegelkevers		
<i>Amara similata</i> (Gyll.)	FN JM TG	E H	^{ge} <i>Hypocaccus rugiceps</i> (Duft.)	FN TG	A E
<i>Amara convexior</i> Steph.	JM TG	E H	<i>Hister unicolor</i> L.	GE JW KV	E
<i>Amara aenea</i> (Deg.)	JM KV WR	E H	HYDRAENIDAE - waterkruipers		
<i>Anisodactylus binotatus</i> (F.)	FN	E	<i>Hydraena palustris</i> Er.	JC	B

<i>Hydraena testacea</i> Curt.	JC	B
<i>Limnebius aluta</i> Bed.	FN JC	B E H
<i>Ochthebius minimus</i> (F.)	Div	B E H
PTILIIDAE - veervleugelkevers		
<i>Ptenidium fuscicorne</i> Er.	WR	E
<i>Acrotrichis sitkaensis</i> (Motsch.)	WR	E
SILPHIDAE - aaskevers		
<i>Oiceoptoma thoracicum</i> (L.)	KV	E

Figuur 4. *Platystethus arenarius* (foto Tim Faasen)

STAPHYLINIDAE - kortschildkevers

<i>Phyllodrepa floralis</i> (Payk.)	JW	E
<i>Phyllodrepa ioptera</i> (Steph.)	JC JW	B E
<i>Omalius rivulare</i> (Payk.)	WR	E
<i>Eusphalerum torquatum</i> (Marsh.)	FN KV RJ	E
<i>Lesteva longolytrata</i> (Goeze)	FN	E
<i>Proteinus laevigatus</i> Hochh.	WR	E
<i>Fagniezia impressa</i> (Panz.)	FN JC WR	B E
<i>Sepedophilus marshami</i> (Steph.)	WR	E
<i>Tachyporus solutus</i> Er.	FN	E
<i>Tachyporus pusillus</i> Grav.	JW	E
<i>Tachinus lignorum</i> (L.)	JW	E
^{NL} <i>Cilea exilis</i> (Boh.)	JW	E
<i>Aleochara lanuginosa</i> Grav.	JW RJ	E
<i>Tinotus morion</i> (Grav.)	RJ	E
<i>Oxypoda opaca</i> (Grav.)	JW	E
<i>Ocyusa maura</i> (Er.)	JC	B
<i>Parocytusa longitarsis</i> (Er.)	Div	B E
<i>Atheta sordidula</i> (Er.)	RJ	E
<i>Atheta celata</i> (Er.)	FN	E
<i>Atheta macrocera</i> (Thoms.)	RJ	E
<i>Atheta nigripes</i> (Thoms.)	RJ	E
<i>Atheta atramentaria</i> (Gyll.)	RJ	E
<i>Pachnida nigella</i> (Er.)	FN RJ	E
^{GE} <i>Acrotona benicki</i> (Allen)	BD	E
<i>Acrotona fungi</i> (Grav.)	FN	E
<i>Autalia rivularis</i> (Grav.)	RJ	E
<i>Hygronoma dimidiata</i> (Grav.)	JC JW	B E
<i>Myllaena intermedia</i> Er.	BD JC	E H
<i>Myllaena minuta</i> (Grav.)	WR	E
<i>Carpelimus rivularis</i> (Motsch.)	WR	E
<i>Carpelimus obesus</i> (Kiesw.)	FN JW RJ	E H
<i>Carpelimus lindrothi</i> (Palm)	BD WR	E
<i>Carpelimus corticinus</i> (Grav.)	BD FN WR	E
<i>Bledius opacus</i> (Block)	JW	H
<i>Bledius gallicus</i> (Grav.)	BD JC WR	E H
<i>Bledius subterraneus</i> Er.	FN JW RJ	E H

<i>Anotylus insecatus</i> (Grav.)	KV	E
<i>Anotylus rugosus</i> (F.)	JW	E
<i>Anotylus sculpturatus</i> (Grav.)	JW	E
<i>Anotylus tetracarinated</i> (Block)	JW RJ	E
^{GE} <i>Platystethus arenarius</i> (Geoffr.)	JW	E
<i>Oxyporus rufus</i> (L.)	TG	H
<i>Stenus comma</i> Lec.	Div	A E H
<i>Stenus junio</i> (Payk.)	RJ TG	E H
<i>Stenus boops</i> Ljungh	Div	E H
<i>Stenus incrassatus</i> Er.	BD GE	E
<i>Stenus canaliculatus</i> Gyll.	FN	E
<i>Stenus argus</i> Grav.	FN	E
<i>Stenus pusillus</i> Steph.	GE	E
<i>Stenus contumax</i> Assing	WR	E
<i>Stenus latifrons</i> Er.	JC	B
<i>Stenus solutus</i> Er.	Div	B E
<i>Stenus cicindeloides</i> (Schall.)	Div	B E
<i>Stenus fornicatus</i> Steph.	FN JC	B E
<i>Stenus palustris</i> Er.	WR	E
<i>Euaesthetus ruficapillus</i> (Lac.)	WR	E
^{GE} <i>Paederidus ruficollis</i> (F.)	GE KV	E
<i>Paederus fuscipes</i> Curt.	Div	E
<i>Paederus riparius</i> (L.)	Div	B E H
<i>Rugilus rufipes</i> Germ.	TG	E
<i>Scopaeus laevigatus</i> (Gyll.)	FN WR	E
<i>Tetartopeus terminatus</i> (Grav.)	WR	E
<i>Neobisnius procerulus</i> (Grav.)	WR	E
<i>Erichsonius signaticornis</i> (Mls. & R.)	RJ	E
<i>Erichsonius cinerascens</i> (Grav.)	FN WR	E
<i>Philonthus fumarius</i> (Grav.)	WR	E
<i>Philonthus intermedius</i> (Lac.)	JW	E
<i>Philonthus spinipes</i> Shp.	JW	E

Figuur 5. *Philonthus spinipes* (foto Tim Faasen)

<i>Philonthus carbonarius</i> (Grav.)	BD RJ	E
<i>Philonthus cruentatus</i> (Gm.)	RJ	E
<i>Philonthus varians</i> (Payk.)	JW	E
<i>Philonthus punctus</i> (Grav.)	Div	E H
<i>Philonthus quisquiliarius</i> (Gyll.)	Div	A E H
<i>Philonthus sanguinolentus</i> (Grav.)	RJ	E
<i>Philonthus rubripennis</i> Steph.	FN RJ TG	A E
<i>Rabigus pullus</i> (Nordm.)	TG	A
<i>Gabrieus breviventer</i> (Sperk)	JC KV WR	B E
<i>Gyrophypus punctulatus</i> (Payk.)	JW	E
<i>Gyrophypus fracticornis</i> (Müll.)	JW	E
<i>Xantholinus longiventris</i> Heer	FN	E

SCARABAEIDAE - bladsprietkevers

<i>Aphodius erraticus</i> (L.)	BD GE WRE
<i>Aphodius fossor</i> (L.)	Div E
<i>Aphodius luridus</i> (F.)	WR E
<i>Aphodius pusillus</i> (Hbst.)	BD JW E
<i>Aphodius sphacelatus</i> (Panz.)	GE WR E
<i>Aphodius prodromus</i> (Brahm)	JW E
<i>Aphodius ater</i> (Deg.)	JW RJ WR E
<i>Aphodius granarius</i> (L.)	Div E H
<i>Onthophagus nuchicornis</i> (L.)	TG A
^{ge} <i>Onthophagus vacca</i> (L.)	WR E
<i>Onthophagus coenobita</i> (Hbst.)	JW E
<i>Melolontha melolontha</i> (L.)	AB E
<i>Phyllopertha horticola</i> (L.)	KV TG WRA E
<i>Valgus hemipterus</i> (L.)	Div A E H

SCIRTIDAE - moerasweeckschilden

<i>Microcara testacea</i> (L.)	KV E
<i>Cyphon coarctatus</i> Payk.	Div B E
<i>Cyphon palustris</i> Thoms.	JW KV E
<i>Cyphon variabilis</i> (Thunb.)	KV RJ E
<i>Cyphon laevipennis</i> Tourn.	FN JC JW B E
<i>Cyphon pubescens</i> (F.)	BD FN JC B E
<i>Cyphon padi</i> (L.)	FN RJ WR E

BUPRESTIDAE - prachtkevers

^{ge} <i>Anthaxia nitidula</i> (L.)	FN E
<i>Trachys minutus</i> (L.)	FN E

DRYOPIDAE - ruighaarkevers

<i>Dryops luridus</i> (Er.)	BD JC B E H
<i>Dryops auriculatus</i> (Geoffr.)	JC B

HETERO CERIDAE - oevergraafkevers

<i>Heterocerus fenestratus</i> (Thunb.)	Div E H
<i>Heterocerus hispidulus</i> Kiesw.	JW H
<i>Heterocerus intermedius</i> Kiesw.	BD E

ELATERIDAE - kniptorren

<i>Agrypnus murinus</i> (L.)	Div B E
<i>Ampedus pomorum</i> (Hbst.)	JW TG E H
<i>Agriotes lineatus</i> (L.)	JW E
<i>Agriotes obscurus</i> (L.)	FN E
<i>Agriotes sputator</i> (L.)	Div E H
<i>Dalopius marginatus</i> (L.)	KV RJ WR E
<i>Synaptus filiformis</i> (F.)	TG H
<i>Dicronychus cinereus</i> (Hbst.)	RJ E
<i>Hemicrepidius niger</i> (L.)	FN E
<i>Athous haemorrhoidalis</i> (F.)	Div E H
<i>Denticollis linearis</i> (L.)	FN KV TG E H

CANTHARIDAE - soldaatjes

<i>Cantharis fusca</i> L.	Div E H
<i>Cantharis pellucida</i> F.	FN KV WRE
<i>Cantharis lateralis</i> L.	BD KV WRE
<i>Cantharis nigricans</i> (Müll.)	FN E
<i>Cantharis decipiens</i> Baudi	Div B E
<i>Cantharis livida</i> L.	Div A E H
<i>Cantharis cryptica</i> Ashe	FN KV TG A E
<i>Rhagonycha testacea</i> (L.)	RJ E
<i>Rhagonycha nigriventris</i> Motsch.	FN TG E H
<i>Silis ruficollis</i> (F.)	FN E
^{ge} <i>Malthodes marginatus</i> (Latr.)	FN E
DERMESTIDAE - spektorren	
<i>Attagenus pellio</i> (L.)	JW E

Figuur 6. *Malthodes marginatus* (foto Tim Faasen)**ANOBIIDAE** - klopkevers

<i>Hedobia imperialis</i> (L.)	JW E
<i>Ochina ptinoides</i> (Marsh.)	KV E

CLERIDAE - mierkevers

<i>Tillus elongatus</i> (L.)	JC B
------------------------------	------

MELYRIDAE - bloemweeckschilden

<i>Dasytes aeratus</i> Steph.	Div E
<i>Malachius bipustulatus</i> (L.)	Div A E H
<i>Cerapheles terminatus</i> (Ménétr.)	Div A E

KATERETIDAE - bastaardglanskevers

<i>Kateretes pedicularius</i> (L.)	Div E H
<i>Brachypterus urticae</i> (F.)	FN RJ E
<i>Brachypterus glaber</i> (Newm.)	Div B E

NITIDULIDAE - glanskevers

<i>Carpophilus marginellus</i> Motsch.	TG H
<i>Epuraea aestiva</i> (L.)	FN JC B E
<i>Meligethes flavimanus</i> Steph.	JC B
<i>Meligethes coracinus</i> Sturm	Div E
<i>Meligethes aeneus</i> (F.)	Div E
<i>Meligethes rotundicollis</i> Bris.	BD FN E
<i>Meligethes ochropus</i> Sturm	FN E
<i>Meligethes gagathinus</i> Er.	FN E
<i>Meligethes carinulatus</i> Först.	FN JC KV B E
<i>Meligethes nigrescens</i> Steph.	Div E
<i>Meligethes symphyti</i> (Heer)	FN RJ E
<i>Glischrochilus quadrisignatus</i> (Say)	JW E

SILVANIDAE - spitshalskevers

<i>Psammoecus bipunctatus</i> (F.)	FN JC B E
<i>Silvanus unidentatus</i> (Ol.)	BD E

PHALACRIDAE - glanzende bloemkevers

<i>Olibrus aeneus</i> (F.)	BD E
----------------------------	------

CRYPTOPHAGIDAE - harige schimmelkevers

<i>Telmatophilus caricis</i> (Ol.)	FN E
^{ge} <i>Telmatophilus sparganii</i> (Ahr.)	FN E
<i>Telmatophilus brevicollis</i> Aubé	FN JW E
<i>Telmatophilus typhae</i> (Fall.)	FN JW RJ E
<i>Telmatophilus schoenherrii</i> (Gyll.)	FN RJ E
<i>Cryptophagus dentatus</i> (Hbst.)	FN E
<i>Atomaria mesomela</i> (Hbst.)	JC B
<i>Atomaria linearis</i> Steph.	FN E

BYTURIDAE - frambozenkevers

<i>Byturus tomentosus</i> (Deg.)	Div E H
<i>Byturus ochraceus</i> (Scriba)	FN KV RJ E

COCCINELLIDAE - lieveheersbeestjes

<i>Coccidula scutellata</i> (Hbst.)	Div E H
<i>Coccidula rufa</i> (Hbst.)	Div A B E

<i>Rhizobius litura</i> (F.)	BD FN JW	E
<i>Rhizobius chrysomeloides</i> (Hbst.)	JW KV	E
<i>Scymnus schmidti</i> Fürsch	WR	E
<i>Anisosticta novemdecimpunctata</i> (L.)	Div	A B E
<i>Coccinella septempunctata</i> L.	TG WR	A E
<i>Harmonia axyridis</i> (Pall.)	Div	A E H
<i>Propylea quatuordecimpunctata</i> (L.)	Div	E H
<i>Psyllobora vigintiduopunctata</i> (L.)	FN	E
<i>Tytthaspis sedecimpunctata</i> (L.)	Div	E
CORYLOPHIDAE - molmkogeltjes		
<i>Corylophus cassidoides</i> (Marsh.)	JC	B
LATRIDIIDAE - schimmelkevers		
<i>Corticaria gibbosa</i> (Hbst.)	Div	B E
<i>Corticaria similata</i> (Gyll.)	FN	E
<i>Melanophthalma suturalis</i> (Mannh.)	FN	E
MORDELLIDAE - spartelkevers		
<i>Mordella holomelaena</i> Apflb.	TG	H
<i>Mordellistena pumila</i> (Gyll.)	FN RJ WR	E
<i>Mordellochroa abdominalis</i> (F.)	JW TG	E H
ZOPHERIDAE - somberkevers		
<i>Bitoma crenata</i> (F.)	AB BD JW	E
TENEBRIONIDAE - zwartlijven		
<i>Eledona agricola</i> (Hbst.)	FN	E
<i>Platydemus violaceum</i> (F.)	WR	E
OEDEMERIDAE - schijnboktorren		
<i>Ischnomera cyanea</i> (F.)	JC	B
^{ge} <i>Oedemera nobilis</i> (Scop.)	Div	E H
<i>Oedemera virescens</i> (L.)	KV	E
<i>Oedemera lurida</i> (Marsh.)	Div	A E H
PYROCHROIDAE - vuurkevers		
<i>Pyrochroa coccinea</i> (L.)	KV	E
<i>Pyrochroa serraticornis</i> (Scop.)	Div	E H
ANTHICIDAE - snoerhalskevers		
<i>Notoxus monoceros</i> (L.)	Div	E
SCRAPTIIDAE - bloemspartelkevers		
<i>Anaspis fasciata</i> (Forst.)	RJ	E
<i>Anaspis frontalis</i> (L.)	Div	A B E
<i>Anaspis maculata</i> Geoffr.	Div	B E
<i>Anaspis thoracica</i> (L.)	FN WR	E
<i>Anaspis flava</i> (L.)	JC	B
CERAMBYCIDAE - boktorren		
<i>Stenocorus meridianus</i> (L.)	AT FN KV	E
<i>Grammoptera ruficornis</i> (F.)	Div	B E
<i>Stenurella nigra</i> (L.)	KV TG	E H
<i>Clytus arietis</i> (L.)	Div	A E H
<i>Pogonocherus hispidus</i> (L.)	AT	E
^[NL] <i>Calamobius filum</i> (Rossi)	Div	E
<i>Agapanthia villosoviridescens</i> (Deg.)	Div	E H
<i>Saperda scalaris</i> (L.)	AB	E
^{GE} <i>Phytoecia nigricornis</i> (F.)	AT	E
<i>Tetrops praeustus</i> (L.)	AT JW	E
CHRYSOMELIDAE - haantjes		
<i>Bruchus loti</i> Payk.	FN KV	E
<i>Bruchus atomarius</i> (L.)	KV RJ WR	E
^{ge} <i>Bruchus rufimanus</i> Boh.	Div	E H
<i>Bruchus luteicornis</i> Ill.	FN KV RJ	E
<i>Bruchidius varius</i> (Ol.)	Div	E
<i>Bruchidius villosus</i> (F.)	RJ	E
<i>Donacia clavipes</i> F.	Div	A E
<i>Donacia semicuprea</i> Panz.	Div	A B E H

<i>Donacia marginata</i> Hoppe	Div	A E
<i>Donacia vulgaris</i> Zschach	KV	E

Figuur 7. *Cryptocephalus vittatus* (foto Tim Faasen)

<i>Donacia simplex</i> F.	Div	E
<i>Donacia cinerea</i> Hbst.	Div	E
<i>Plateumaris sericea</i> (L.)	Div	E
<i>Oulema melanopus</i> (L.)	JW KV	E
<i>Oulema duftschmidi</i> (Redt.)	FN	E
<i>Hispa atra</i> L.	Div	E
<i>Cassida viridis</i> L.	Div	E
^{ge} <i>Cassida vibex</i> L.	FN	E
<i>Cassida rubiginosa</i> Müll.	Div	A E H
<i>Leptinotarsa decemlineata</i> (Say)	FN	E
<i>Chrysolina coerulans</i> (Scriba)	Div	A E H
<i>Chrysolina graminis</i> (L.)	BD GE TG	E H
<i>Chrysolina polita</i> (L.)	Div	A E H
<i>Gastrophysa polygoni</i> (L.)	FN	E
<i>Phaedon cochleariae</i> (F.)	Div	E
<i>Phaedon armoraciae</i> (L.)	Div	E
<i>Prasocuris junci</i> (Brahm)	RJ	E
<i>Prasocuris phellandrii</i> (L.)	JC	B
<i>Plagioderma versicolora</i> (Laich.)	Div	A E
<i>Galerucella nymphaeae</i> (L.)	BD FN JW	E
<i>Galerucella pusilla</i> (Duft.)	FN TG	E H
<i>Agelastica alni</i> (L.)	Div	A E
<i>Phyllotreta undulata</i> Kutsch.	FN	E
<i>Phyllotreta ochripes</i> (Curt.)	WR	E
<i>Phyllotreta atra</i> (F.)	BD FN WR	E
<i>Phyllotreta cruciferae</i> (Goeze)	FN	E
<i>Phyllotreta astrachanica</i> Lopatin	FN	E
<i>Aphthona lutescens</i> (Gyll.)	FN RJ WR	E
^{ge} <i>Aphthona venustula</i> (Kutsch.)	FN	E
<i>Aphthona euphorbiae</i> (Schrank)	FN	E
<i>Aphthona nonstriata</i> (Goeze)	Div	B E
<i>Longitarsus pratensis</i> (Panz.)	FN	E
<i>Longitarsus dorsalis</i> (F.)	Div	A E
<i>Longitarsus anchlussae</i> (Payk.)	FN	E
<i>Altica aenescens</i> (Weise)	FN JW WR	E
<i>Altica lythri</i> Aubé	Div	E
<i>Altica oleracea</i> (L.)	FN	E
<i>Lythroraria salicariae</i> (Payk.)	FN	E
<i>Hippuriphila modeeri</i> (L.)	Div	E
<i>Crepidodera aurata</i> (Marsh.)	Div	E H
<i>Crepidodera plutus</i> (Latr.)	Div	E H
<i>Epitrix pubescens</i> (Koch)	FN	E

<i>Chaetocnema concinna</i> (Marsh.)	FN KV	E
^{GE} <i>Chaetocnema aerosa</i> (Letzn.)	FN	E
<i>Sphaeroderma testaceum</i> (F.)	WR	E
<i>Psylliodes affinis</i> (Payk.)	JW	E
<i>Psylliodes napi</i> (F.)	BD FN	E
<i>Psylliodes cuprea</i> (Koch)	BD JW	E
<i>Psylliodes chalconera</i> (Ill.)	FN	E
<i>Psylliodes dulcamarae</i> (Koch)	FN JW	E
^{ge} <i>Cryptocephalus vittatus</i> F.	KV	E
<i>Cryptocephalus ocellatus</i> Drap.	KV RJ	E
ATTELABIDAE - bladrolkevers		
<i>Neocoenorrhinus germanicus</i> (Hbst.)	RJ	E
<i>Tatianaerhynchites aequatus</i> (L.)	AB FN JW	E
BRENTIDAE - spitsmuisjes		
<i>Ceratopion onopordi</i> (Kirby)	Div	E
<i>Melanapion minimum</i> (Hbst.)	FN	E
<i>Taeniapion urticarium</i> (Hbst.)	FN	E
<i>Protapion fulvipes</i> (Geoffr.)	BD	E
<i>Protapion nigritarse</i> (Kirby)	FN KV	E
<i>Protapion apricans</i> (Hbst.)	BD FN KV	E
<i>Protapion assimile</i> (Kirby)	Div	E
<i>Perapion hydrolapathi</i> (Marsh.)	FN JW RJ	E
<i>Apion frumentarium</i> (L.)	JW RJ WR	E
<i>Ischnopterapion virens</i> (Hbst.)	JW	E
<i>Holotrichapion pisi</i> (F.)	FN JW	E
<i>Oxystoma cracca</i> (L.)	KV	E
<i>Eutrichapion viciae</i> (Payk.)	FN	E
<i>Nanophyes marmoratus</i> (Goeze)	FN	E

Figuur 8. *Asperogronops inaequalis* (foto Tim Faasen)

CURCULIONIDAE - snuitkevers

<i>Phyllobius virideaeris</i> (Laich.)	Div	E
<i>Phyllobius oblongus</i> (L.)	Div	E H
<i>Phyllobius pomaceus</i> Gyll.	FN RJ TG	E H
<i>Phyllobius glaucus</i> (Scop.)	FN TG	A E
<i>Phyllobius maculicornis</i> Germ.	FN	E
<i>Phyllobius argentatus</i> (L.)	FN	E

<i>Phyllobius pyri</i> (L.)	FN	E
<i>Polydrusus pterygomalis</i> (Boh.)	FN RJ TG	E H
<i>Polydrusus cervinus</i> (L.)	RJ	E
<i>Polydrusus formosus</i> (Mayer)	Div	E
<i>Tanymecus palliatus</i> (F.)	TG	A H
<i>Chlorophanus viridis</i> (L.)	AB JW	E
<i>Sitona lineatus</i> (L.)	FN TG WR	A E
<i>Sitona sulcifrons</i> (Thunb.)	TG	A
<i>Sitona lepidus</i> Gyll.	WR	E
<i>Sitona hispidulus</i> (F.)	BD	E
<i>Sitona humeralis</i> Steph.	RJ WR	E
<i>Hypera conmaculata</i> (Hbst.)	FN	E
<i>Hypera meles</i> (F.)	FN TG	E
<i>Hypera postica</i> (Gyll.)	Div	E
^{GE} <i>Asperogronops inaequalis</i> (Boh.)	JC	H
^{GE} <i>Rhinocyllus conicus</i> (Fröhl.)	AB FN	E
<i>Larinus planus</i> (F.)	FN	E
^{nl} <i>Bagous longitarsis</i> Thoms.	FN	E
<i>Bagous alismatis</i> (Marsh.)	Div	A E
<i>Mononychus punctumalbum</i> (Hbst.)	Div	A B E H
<i>Pelenomus canaliculatus</i> (Fähr.)	FN JW	E H
<i>Pelenomus velaris</i> (Gyll.)	RJ	E
<i>Rhinoncus perpendicularis</i> (Reich)	FN RJ	E
<i>Rhinoncus pericarpus</i> (L.)	FN RJ WR	E
<i>Amalorrhynchus melanarius</i> (Steph.)	Div	E
<i>Ceutorhynchus contractus</i> (Marsh.)	FN WR	E
<i>Ceutorhynchus erysimi</i> (F.)	FN	E
^{nl} <i>Ceutorhynchus picitarsis</i> Gyll.	JW	E
<i>Ceutorhynchus constrictus</i> (Marsh.)	FN WR	E
<i>Ceutorhynchus roberti</i> Gyll.	FN	E
<i>Ceutorhynchus obstructus</i> (Marsh.)	FN JW RJ	E
<i>Ceutorhynchus typhae</i> (Hbst.)	FN JW RJ	E
<i>Ceutorhynchus pyrrhorhynchus</i> (M.)	FN WR	E
^[NL] <i>Ceutorhynchus scrobicollis</i> Ner.	FN	E
<i>Glocianus distinctus</i> (Bris.)	WR	E
<i>Datonychus melanostictus</i> (Marsh.)	BD FN RJ	E
<i>Trichosirocalus troglodytes</i> (F.)	Div	A E
<i>Nedys quadrimaculatus</i> (L.)	Div	E
<i>Anthonomus rubi</i> (Hbst.)	FN RJ WR	E
<i>Curculio glandium</i> Marsh.	JW RJ WR	E
<i>Archarius salicivorus</i> (Payk.)	FN JW	E
<i>Tychius picirostris</i> (F.)	Div	E
<i>Tychius stephensi</i> Schönh.	FN RJ	E
<i>Tychius pusillus</i> Germ.	WR	E
<i>Mecinus pyraeter</i> (Hbst.)	JW WR	E
<i>Mecinus pascuorum</i> (Gyll.)	Div	E
<i>Gymnetron villosulum</i> Gyll.	BD FN RJ	E
<i>Gymnetron veronicae</i> (Germ.)	FN RJ	E
<i>Rhamphus pulicarius</i> (Hbst.)	FN RJ WR	E
<i>Rhamphus oxyacanthae</i> (Marsh.)	FN	E
<i>Tanysphyrus lemnae</i> (Payk.)	FN JC RJ	B E